

Landskap: Småland Upptecknare: Kristina Gärner
Härad: Konga Berättare: Eric Carlsson, Tingsbyd
Socken: Tingsås Berättarens yrke: byggmästare
Uppteckningsår: 1964 Född år 1902 i Tingsbyd, Tingsås

Skepnad satt i pastorns vagn. s. 1-2.
Gengångare. s. 3-4, 17-18.
Klasagubbens son. s. 5.
Sälja sig till Fan. s. 6.
Näcken. s. 7-9.
"Velapaskott." s. 7-8.
Skogssnuvan. s. 10-11.
Odens jakt. s. 12.
Varsel. s. 13-15.
Läsa bort spöken. s. 16.
Marritt. s. 19.
"Gastavråen," - 'mosse. s. 20.
Bot för tandvärk. s. 21.
Årsgång. s. 22.
Rista i fruktträden efter julottan - god skörd. s. 23.

I På kommunistgården i Töma-
måla bodde kommunisten Björn-
gren. Han ville avskaffa husbehörs-
bränningen, vilket förbittrade åt-
skilliga.

Een man laddade sin vässa
och lade sig i bälchäll för pastorn,
där han skulle passera. Pastorn
hade varit ensam i Tingskyrk med
hästskjuts.

Mannen spanade och snart dölde
pastorn rygg i en kröle. Mannen
siktade, men fick i det samma se
att det sat två personer på kuste-
boden. Han gånade sig.

Senare fick han samvets-
kval, gick till Pastor Björngren

ACC. N:R M. 16328:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

II och bad om förlåtelse och sa
än om pastorn inte haft säll-
skap, skulle han varit skjuten.
Pastorn nekade till än han hade
haft något sällskap.

Det var en skepsnad, som man-
nen såg, orymlig för pastorn.

Stall-Pelle:

På Pölcet, en larp, bodde Stall-Pelle och hans hustru Stina. Stall-Pelle var flintskallig och hade ett onormalt stort huvud och ett onormalt gott minne.

Han kom en gång till Karlssons far och så att dom ville köpa hans huvud från Stockholmen för 500 kr. Han skulle få behålla hustruset så länge han levde, men sen ville dom ha det för att se varför han hade så gott minne. Men han fick inte sälja det för Stina.

När Stall-Pelle dog, gick han igen och visade sig för Stina på vättarna. Då måste hon läsa bort honom.

ACC. N:R M. 16328:4.

4.
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

En natt, för omkring 100 år sen,
hade två män fångat kräftar
olovandes. De satte sig att dela
dem på kyrkogården, där det
var ostört, och ingen såg dem.
Två hinkar ställde de utanför
muren tills de delat de andra.
När kantonen, som bodde intill
kyrkogården, kom förbi och hörde:
"Den får du, den får du,"
greps han av skräck och skryn-
dade efter presten, ty han trodde att
det var Gud och Fan, som delade
själarna. De brände på en stund:
"Den får du, den får du." — Tyst.
och så plömtigt: "Nu har vi bara
dem kvar, som står utanför."

ACC. N:R M. 16328:5.

Klasagubbens son:

Klasagubben vid Klasahall var en jätte. En gång under kriget, på 1640-talet, kom han in till en soldatgumma, föreställd till hennes man.

Morgonen därpå märkte hon att hon blivit gravid, och att det inte var hennes man. Det föddes en ~~son~~ son, Påus, som senare kallades Jönemåla-Mossen. Jätten lovade gumman att denna sonen skulle få 12 mans stycke. Och så blev det.

5
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16328:6.

6
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sälja sig till fan:

Smeden Viksten var fattig. Han
ville sälja sin gjel till Fan.

De skulle träffas vid Hårdskypde
väpkeil och där skulle Viksten skri-
va under en papper med sitt eget
blod. Men han vågade aldrig. Han
förblev fattig.

Näckan:

Johan Orre blev en gång om-
bedd att bota en kvinna som
trade "velapastotti". Han gjorde
då först en del besvärjelses or-
sag i glas, för att ta reda på vad
som orsakade sjukdomen, och kom
från till att det var näcken. Då
måste han få reda på i vilken
sjö den fanns. Genom svartkonstens
fick han reda på sjön och begav
sig dit. Han undrade näcken, men
den lyckades undkomma. Orre
fortsatte till nästa sjö, men också
där beröglade sig näcken ifrån
honnen. Så fortsatte de ut fyra
sjöar. Genom besvärjelses fick
Orre veta på att näcken

II Slutligen befann sig i sjön TIKEN.
Orre hade hunnit bli ond och
tyckades slutligen vara upp
näckten på bron över den lit
levanien i Tingryd. Där måste
näckten ligga hela natten och
även dagen därpå, söndag, så
än kyrkofolket kunde se honom
beåte när de gick till och från
kyrkan. - Därpå löste Orre
hans band och kvinnan blev
frisk.

ACC. N:R M. 16328:9.

Näckan:

Vid Tingsmåla göl gick en gång
en flicka och räfsade. Näckan
kom upp och tog tag i henne
och ville dra ner henne. Han
tog i förklädet. Men flickan
knöt upp det och näcken för-
svann med förklädet i gölen.

9
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16328:10.

Skopsmukan.

En gång när Carlssons far skulle hämta hem korna, det var i Treenåla, sökte han, men kunde inte finna dem. Då trädde en röst: "Korna är här." Han gick ditåt, fick se en vacker korma, som stod och såg på honom.

Så vänder hon sig om. Då ser han att hon är utålig baktill, och hon försvinner med ett stvatt.

10
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16328: //

Skogsstubban:

Om man gick vilse skulle
man vända roden.

Carlssons far måste vända
kläderna ieländ. Det var ~~en~~
skogsstubban, som förvillade, och
då hjälpte det om man vände
kläderna.

//
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

12

ACC. N:R M. 16328:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Odens jule

Carlssons far hade köpt Odens
jule. Det låt som när hundar
skäller i skogen. Det var en mörk
kväll.

ACC. N:R M. 16328:13.

Carlssons far hade varsel. Han
visste långt i förväg, när någon
skulle dö, i Djuramåla eller i Ulfs-
ryd eller någon annan stans.

13

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16328:14.

En kväll hörde Carlssons far
steg utanför dörren. Strax därpå
knackade det och någon tog i
handtaget. När man öppnade dörren
var ingen där. Efter en halv-
timme knackade det igen. Det var
soldat Thor, som kom. På frågan
varför han inte kommit in första
gången, svarade han bestämt att
han inte varit där tidigare.
De hade bara varslat att han
skulle komma.

14

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16328:15.

En gång, när Carlssons far, som
var smickare, hade gjort en lik-
kista, satte han på locket och
gick in. Efter en stund hördes ett
vysligt oväsen och buller ifrån
boden, där kistan stod. Det var
den døde, som hamrade på
locket. Man fick nämligen inte
lägga på locket, förrän den
døde låg i kistan.

15
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16328:16.

Läsa bort spöken:

När det spölcade i ett hus
måste man hämta prästen, som
läste bort spökerna. Han läste
ett stycke ur Bibeln. Det var
osaliga andar, som inte fick ro
i sin grav.

16
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. **16328:17.**

17

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

De flesta, som gick igen var
självspillingar, som hade syndat,
och inte kunde få någon ro i
sin grav.

ACC. N:R M. 16328:18.

18

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Vid Pöllet spökte det. Där
hade en gång en man mördats.
Folke hade sett en gubbe utan
huvud gå omkring i och runt
stugan. Han hade inte ro i sin
grav.

ACC. N:R M. 16328:19.

Marritt:

Anna Gustava på Bruntanås
hade en gång blivit riden av
maran. Hon trorde på natten, när
hon låg, hur han gick på
veinden, ner för stegen, och fram
till sängen. Där la han sig ner
på bröstet på henne, och för-
sökte krama henne.

19

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16328:20.

Gastkrämmande:

I Korpaholmen fanns en moss, som kallades GASTAVRÄEN. Den var som en kil. Dit måste man akta sig för att gå, för där blev man gastkrämmande.

20

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16328:21.

21.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bot för tandvärk:

Vid tandvärk brukade man
sticka med en nål runt tanden
tills det blödde. Sen satte man
stickan i en encuske. Den, som
högg ner den, fick tandvärken.

En annat sätt var att kasta
ärter i en brunn, och hanna
under tak, innan ärtorna
sjunkit till botten. Då försvann
värken.

ACC. N:R M. 16328:22.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Smeden Årsgång:

Lagström gick årsgång på ny-
årsnatten, för att se vad som
skulle hända det kommande
året. Han visste så väl, vad
som skulle hända, och vem som
skulle dö.

ACC. N:R M. 16328:23.

23

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Efter julotten skulle man
slänga sig hem och vaka i
frukostträden, så fick man god
skörd.